

Lubomír Jahnátek
minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja
vidieka Slovenskej republiky
Dobrovičova 12
812 66 Bratislava

27. mája 2013

Vec

Hromadná pripomienka k materiálu č. 2752/2013-410

V rámci prebiehajúceho medzirezortného pripomienkového konania k *návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, zverejnenom v dňoch 10. až 30. mája 2013 na Portáli právnych predpisov pod rezortným číslom 2752/2013-410 (ďalej len „návrh novely zákona o lesoch“) a v súlade s platným znením Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky si Vám dovoľujeme predložiť pripomienky k Čl. I návrhu novely zákona o lesoch, ktoré sú uvedené nižšie, spolu s odôvodneniami.

V prípade, že Ministerstvo pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky nevyhoví uvedeným pripomienkam, žiadame uskutočnenie rozporového konania, na ktoré bude riadne a včas pozvaný zástupca verejnosti uvedený v záhlaví tohto listu.

Znenie pripomienok k jednotlivým ustanoveniam návrhu novely zákona o lesoch:

Pripomienka č. 1

Pred bod č. 1 žiadame doplniť bod v znení:

„Lesy sú jedným z najväčších bohatstiev našej vlasti, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú nenahraditeľný zdroj dreva pre národné hospodárstvo. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy živých organizmov a ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy, biologickú rozmanitosť a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva. Pre všetky tieto funkcie lesov je nevyhnutné chrániť lesy, lesné pozemky a lesné dreviny na nich; zároveň sa treba sústavne a plánovite starať o zveľaďovanie lesov, diferencovane v nich hospodáriť rešpektujúc poznatky modernej vedy a výskumu, najmä v oblasti biológie, ekológie, techniky a ekonómie a princípy trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti.“

Odôvodnenie:

V zákone o lesoch chýba zhrnutie dôvodov, prečo je vlastne potrebná zákonná úprava týkajúca sa hospodárenia v lesoch. Hoci sa niekomu môžu dôvody uvedené v pripomienke javiť ako samozrejmé, považujeme za vhodné, aj vzhľadom k logickej stavbe zákona, uviesť stručné zhrnutie dôvodov, prečo je potrebné lesy na Slovensku chrániť a prečo je potrebné rozumné a udržateľné hospodárenie v lesoch. Funkcie lesov sú nenahraditeľné (ako uvádza súčasné znenie zákona o lesoch), avšak len dobre spravované lesy poskytujú tieto funkcie v miere, ktorá je prospešná pre ľudskú spoločnosť a ochranu životného prostredia. Uvedené zhrnutie dôvodov (preambula) je upravenou verziou z pôvodného zákona o lesoch (č. 61/1977 Zb.).

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 2

V celom zákone č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, žiadame slovné spojenie „program starostlivosti o lesy“ nahradiť slovným spojením „lesný hospodársky plán“.

Odôvodnenie:

Dokument, ktorý sa dnes – v zmysle platného znenia zákona o lesoch – formálne nazýva *program starostlivosti o lesy* nespĺňa náležitosti obdobných dokumentov (programy starostlivosti), ktoré sa v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (§ 54) považujú za dokumentáciu ochrany prírody. Pojem program starostlivosti o lesy je skôr eufemizmus než skutočné pomenovanie skutočnosti, pričom (zrejme aj z uvedených dôvodov) sa v praxi tento pojem neujal. Prirodzeným pomenovaním takéhoto dokumentu je i naďalej desaťročia používaní a zaužívaný pojem lesný hospodársky plán, ktorý podstatne lepšie vyjadruje skutočnú povahu takéhoto dokumentu. Jeho primárnym cieľom vždy bolo a aj je stanoviť základné ukazovatele, opatrenia, rámce a limity hospodárskeho využívania lesov, samozrejme aj s ohľadom na mimoprodukčné funkcie lesov. Vyše 70% lesov Slovenskej republiky sú lesy zaradené do kategórie hospodársky lesov, v ktorých je v zmysle zákona o lesoch hlavným účelom produkcia dreva. V takýchto lesoch (ktoré tvoria väčšinu z výmery lesov) nevidíme relevantný dôvod na to, aby sa dokument stanovujúci hospodárske opatrenia za účelom využívania produkcie dreva nazýval *program starostlivosti o lesy*.

V zmysle čl. 6 ods. 2 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky (LPV) musí byť zákon musí terminologicky presný a jednotný. Možno v ňom používať len správne a v právnom poriadku ustálené pojmy a správnu právnu terminológiu. Ak niet vhodného pojmu alebo termínu, možno na jeho utvorenie použiť iné slovo alebo slovné spojenie, ktoré vyhovuje po významovej stránke.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 3

V bode č. 35 žiadame nahradiť v 23 ods. 5 tretiu vetu vetou:

„Zámer vykonať náhodnú ťažbu je obhospodarovateľ lesa povinný ohlásiť do sedem dní odo dňa, keď zistil potrebu náhodnú ťažbu vykonať príslušnému orgánu štátnej správy lesného hospodárstva, v chránených územiach s tretím až piatym stupňom ochrany tiež orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny³³⁾, ktoré sú povinné tieto hlásenia bezodkladne zverejniť na svojich úradných webových stránkach.“

Odôvodnenie:

Podľa v súčasnosti platného zákona o lesoch je obhospodarovateľ lesa povinný v záujme ochrany lesa prednostne vykonať náhodnú ťažbu tak, aby nedošlo k vývinu, šíreniu a premnoženiu škodcov. V prípade chránených území s piatym stupňom ochrany táto povinnosť platí len po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny o povolení výnimky. Ak odhadnutý objem dreva z náhodnej ťažby počas platnosti programu starostlivosti o lesy (LHP) jednorazovo presiahne 20 % zásoby dielca alebo ak je náhodná ťažba na súvislej ploche s výmerou viac ako 0,5 hektára, obhospodarovateľ lesa ohlási túto skutočnosť do sedem dní odo dňa, keď zistil, že k nim došlo, najneskôr však do 30 dní od ich vzniku, orgánu štátnej správy lesného hospodárstva, v chránených územiach so štvrtým a piatym stupňom ochrany tiež orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny.

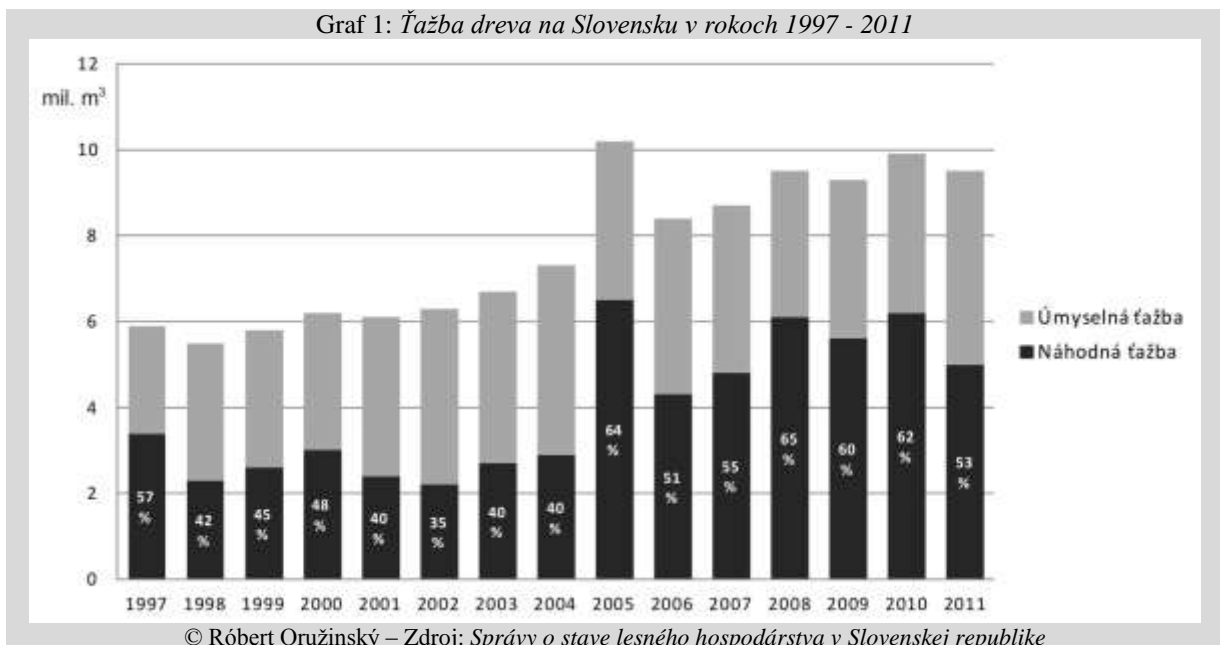
Objem dreva z náhodnej ťažby sa započítava do celkového objemu ťažby. Ak by bol vykonaním náhodnej ťažby celkový objem prekročený, môže obhospodarovateľ lesa na základe písomného súhlasu orgánu štátnej správy lesného hospodárstva následne vykonať len naliehavú ťažbu [§ 22

ods. 3 písm. a) zák. o lesoch] a na základe písomného súhlasu vydaného odborným lesným hospodárom **len ďalšiu náhodnú ťažbu.**

Náhodná ťažba je najneudržateľnejší nástroj lesného hospodárstva na Slovensku. Hoci je v § 1 zákona o lesoch ustanovený účel zákona, ktorým je predovšetkým **zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií a zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch**, problém zvaný *náhodná ťažba* kompetentní nielenže ignorujú, ale navyše napomáhajú jeho prehlbovaniu neustálym zmäkčováním povinností obhospodarovateľov lesov pri vykonávaní náhodnej ťažby, čo platí aj o predkladanom návrhu novely zákona o lesoch.

V poslednej dekáde sa náhodná ťažba stala vážnym problémom nielen lesného hospodárstva, ale aj ochrany životného prostredia. Lesy sú totiž významnou a nenahraditeľnou zložkou životného prostredia, a pokiaľ ťažbou dochádza k výraznejšiemu narušeniu lesných ekosystémov, či až odlesňovaniu rozsiahlejších oblastí, dochádza k zhoršovaniu kvality životného prostredia v dotknutých lokalitách i susediacich oblastiach, t.j. jeho degradácií, úbytku biodiverzity, zníženiu vodozadržnej kapacity povodí atď.

Podiel náhodnej ťažby dosahuje od roku 2005 viac ako polovicu z celkovej ťažby na Slovensku, ako názorne vidieť z nasledujúceho grafu.

Výrazný skok trendu ťažby dreva nahor po roku 2005 je obzvlášť nebezpečný, pretože trvá už viac ako 7 rokov, a preto sa na ňu naviazali drevospracovateľské kapacity. Stav, kedy sú spracovateľské kapacity závislé na značných dodávkach dreva pochádzajúcich v prevažnej miere z náhodnej (t.j. neplánovanej) ťažby, môžeme nazvať aj psychologickým pojmom *závislosť*. Z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja ide o zjavnú *neudržateľnosť*.

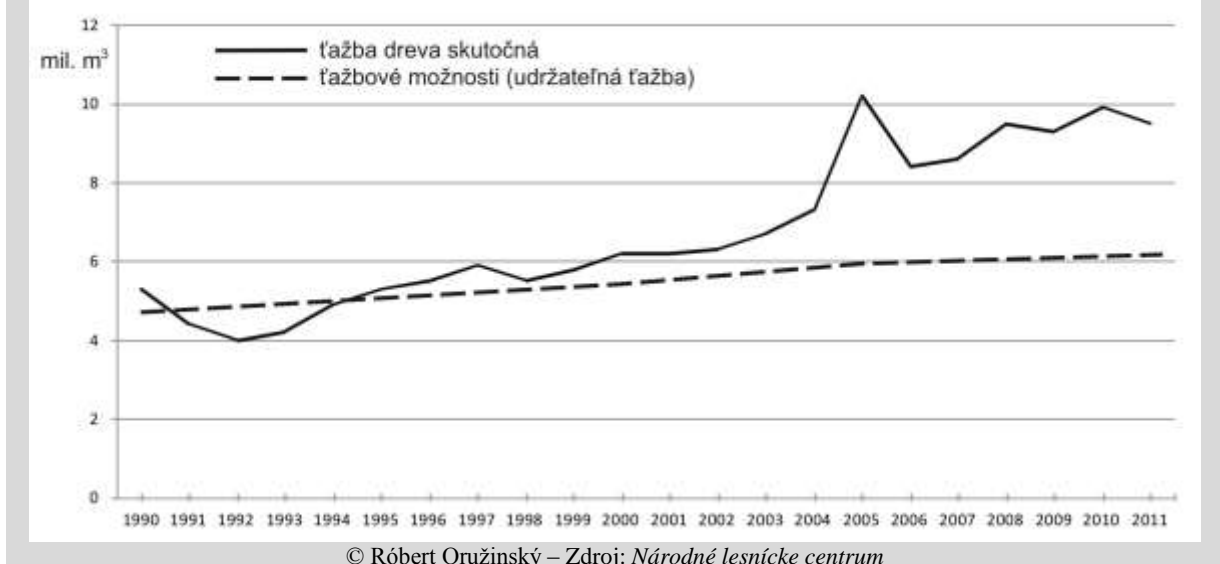
Pre názornejšie pochopenie problému si môžeme položiť aj takúto otázku: Ako by zareagoval drevospracujúci priemysel, ak by došlo k výraznému poklesu ťažby dreva na Slovensku na udržateľnú úroveň?

Udržateľná ťažba dreva je nevyhnutná aj preto, aby boli dodávky dreva stabilné aj v budúcnosti. Je nielen neudržateľné, ale aj nemorálne ignorovať dôsledky presycovania trhu drevom. Drevo je síce všeobecne považované za obnoviteľný zdroj, ale to iba vtedy, ak sú dodržané základné princípy udržateľného lesného hospodárenia (napr. princíp dlhodobej vyrovnanosti ťažieb a pod.).

Dlhodobejšie výhľadové štúdie lesníckych výskumných inštitúcií uvádzajú aj prognózu ťažbových etátov (možností ťažby dreva). Etát ťažby dreva je vlastne stanovenie únosnej ťažby, a preto ju môže-

me chápať aj ako **udržateľnú ťažbu dreva**. Aké boli prognózy ťažby a aká bola skutočnosť názorne ukazuje nasledovný graf, z ktorého je zrejmé, že v posledných rokoch sa únosná ťažba prekračuje o viac ako 50%. Treba opäť upozorniť, že na prekračovaní etátu sa podieľa predovšetkým náhodná ťažba.

Graf 2: Porovnanie realizovanej ťažby dreva s prognózou ťažbových možností v SR v období rokov 1990 - 2011

Od roku 2005 sa po niekoľkých novelách zákona o lesoch stala náhodná ťažba prakticky nekontrolovateľným druhom ťažby. Nekontrolovateľnosť ťažby a závislosť na vysokých dodávkach dreva je „vražedná“ kombinácia. Náhodná ťažba je priamo prepojená s § 28 zákona o lesoch (ochrana lesa), ktorý možno považovať za jedno z najproblematickejších zákonných ustanovení v súvislosti s lesným hospodárením. Práve ustanovenie § 28 spolu s ustanovením § 23 ods. 5 zákona o lesoch umožňuje nepoctivým lesným hospodárom zneužívať inštitút náhodnej ťažby na ťažbu stromov, ktoré nie sú z hľadiska ochrany lesa problematické. Vyhraneným, ale názorným príkladom je prípad Smrekovica, kde v roku 2010 došlo k intenzívnej plošnej náhodnej ťažbe pod zámienkou poškodenia lesa lykožrútom (resp. defoliáciou), napriek tomu, že výraznejší výskyt lykožrútov sa v tejto lokalite nepotvrdil. To, že realizovaná náhodná ťažba na Smrekovici v Národnom parku Veľká Fatra nebola v poriadku, potvrdil aj Krajský súd v Žiline v rozsudku zo dňa 23.05.2012, sp. zn. 21S/95/2011, v ktorom – okrem iného – súd zdôraznil, že „**základným princípom pri ochrane prírody a krajiny, resp. životného prostredia je princíp prevencie**“. Aj z tohto dôvodu považujeme za nevyhnutné stanoviť taký režim predbežných hlásení náhodných ťažieb, ktorý vytvorí priestor pre účinnú kontrolu, vrátane kontroly verejnej (občianskej), ktorú považujeme za najlacnejšiu a najefektívnejšiu kontrolu nielen vo vzťahu k odhaľovaniu neopodstatnených a nelegálnych náhodných ťažieb, ale i vo vzťahu k štátnej pokladnici a daňovníkom (občanom), ktorí do nej musia chtiac-nechtiac prispievať stále väčšie, pomaly už takmer neúnosné, čiastky zo svojho majetku.

Prípad Smrekovica však zrejme nebude ojedinelý prípad, no vzhľadom k tomu, že náhodnú ťažbu prakticky nie je možné kontrolovať, najmä teda jej opodstatnenosť, tak nie je možné reálne zhodnotiť, v akom rozsahu dochádza k zneužívaniu náhodnej ťažby aj na ťažbu zdravých a nepoškodených stromov (predovšetkým smrekov). Nemožnosť v podstate akejkoľvek zmysluplnej a efektívnej kontroly opodstatnenosti náhodných ťažieb je hlavným dôvodom, prečo je nevyhnutné zmeniť, resp. doplniť príslušne ustanovenia zákona o lesoch a prijať v Národnej rade Slovenskej republiky účinné opatrenia pre sprísnenú kontrolu náhodných ťažieb

Ako sme už uviedli, účelom zákona o lesoch je **zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch**. Pojem trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch sa v zákone o lesoch uvádza celkov 10-krát, väčšinou v spojení s kľúčovými nástrojmi lesného hospodárstva. Aká je však realita je zrejme už z faktov uvedených vyššie.

Koncepcia TUR je široká a komplexná. Na hodnotenie pokroku, resp. smerovania k napĺňaniu jej cieľov je vhodné využívať aj štatistické nástroje – zhromažďovať a hodnotiť informácie a zaviesť určité merateľné charakteristiky. Tento fakt sa uvádza už v samotnej Agende 21, v ktorej sa zdôrazňuje potreba harmonizácie snahy na vyvinutie indikátorov TUR na národnej, medzinárodnej a globálnej úrovni, vrátane spracovania pravidelne aktualizovaných a široko dostupných správ a databáz.

Komisia pre trvalo udržateľný rozvoj OSN schválila na svojom zasadnutí 18. apríla 1996 v New Yorku **ukazovatele trvalo udržateľného rozvoja**. Pre SR bolo z celého súboru relevantných 125 ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja (7 ukazovateľov súboru sa týkalo morí a pobrežných oblastí a suchých, púštnych a polopúštnych oblastí). Takýto súbor ukazovateľov TUR bol schválený uznesením vlády SR č. 655/1997 o uplatňovaní **Agendy 21** a vyhodnocovaní TUR v SR a bolo ním uložené ministrom, vedúcim ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR vyhodnocovať podľa požiadaviek a metodiky OSN a podľa určeného gestorstva uplatňovanie jednotlivých kapitol Agendy 21 a ukazovatele trvalo udržateľného rozvoja v SR.

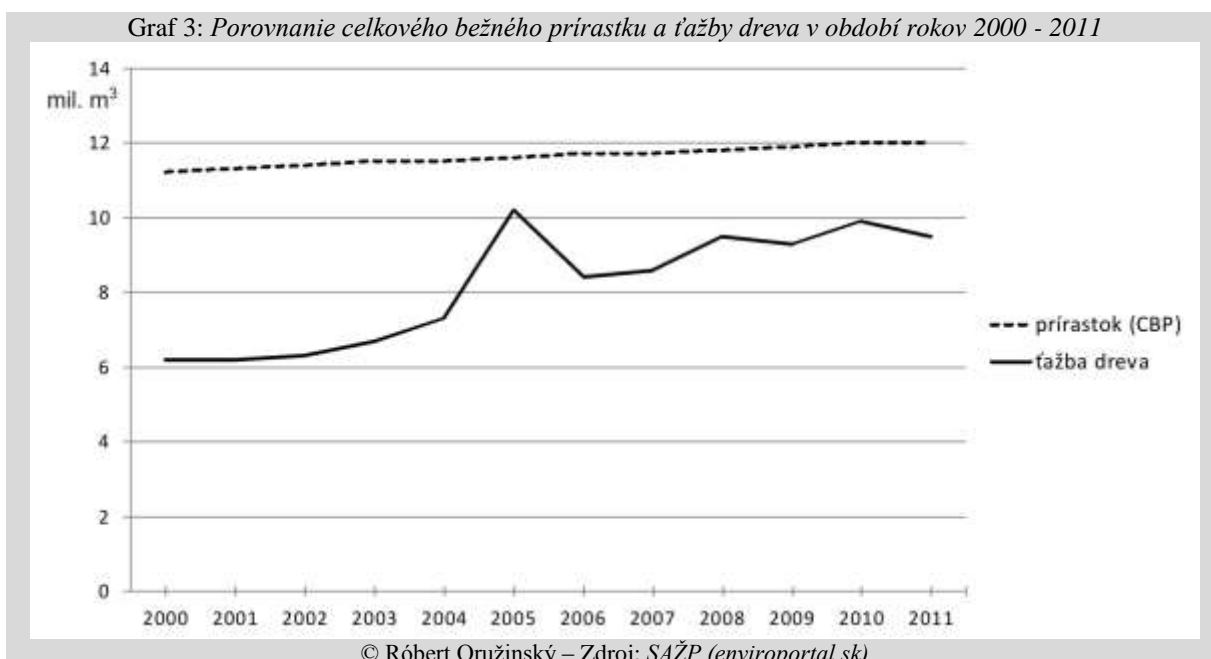
Strategický dokument **Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja Slovenskej republiky (NSTUR)** prijatá vládou v roku 2001 a následne parlamentom v roku 2002 zahŕňa hlavné dimenzie trvalo udržateľného rozvoja environmentálnu, sociálnu, ekonomickú, inštitucionálnu pri sledovaní relevantných kapitol Agendy 21 a ukazovateľov TUR (konkrétne ich špecifikuje príloha 1).

V súvislosti s lesným hospodárstvom sa vo vyššie uvedených dokumentoch uvádzajú a priamo sa ho dotýkajú najmä tri environmentálne ukazovatele TUR:

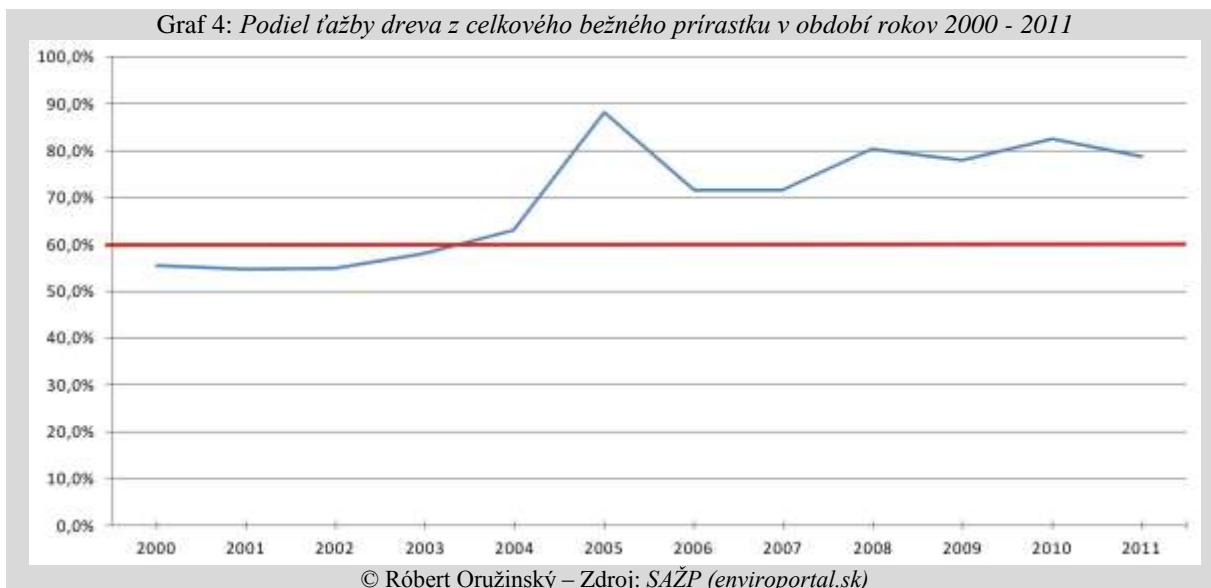
- **intenzita ťažby dreva** (ukazovateľ č. 93)
- zmeny výmery lesných pozemkov (ukazovateľ č. 94)
- percento obhospodarovaný lesných pozemkov (ukazovateľ č. 95)

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) na stránke enviroportal.sk uvádza analýzu využívania lesných zdrojov ako ukazovateľ TUR v rámci environmentálneho piliera TUR. SAŽP spracovala údaje dodané Národným lesníckym centrom so sídlom vo Zvolene (NLC).

V analýze sa uvádza, že ťažba dreva v lesoch SR od roku 2000 priebežne narastá, k roku 2011 o 52 %. Jej vývoj je ale dlhodobo ovplyvnený objemom náhodných ťažieb. Analýza tiež uvádza, že vo vývoji celkového bežného prírastku možno rovnako pozorovať jeho postupné zvyšovanie, čo súvisí s aktuálnym vekovým zložením a vývojom zásob dreva v lesoch SR. K roku 2011 činil 12,02 mil.m³. V analýze sa už však neuvádza, že prírastok stúpala neporovnateľne pomalšie ako stúpala ťažba dreva, čo je zrejme aj z nasledovného grafu.

Jednoduchým logickým dôsledkom toho, že ťažba dreva stúpa rýchlejšie ako prírastok je, že jej podiel z prírastku sa zvyšuje.

Červená čiara v grafe 4 predstavuje „magickú“ hranicu, ktorú možno považovať za hranicu udržateľnej ťažby vo vzťahu k celkovému bežnému prírastku (CBP). Aj podľa hodnotenia SAŽP by sa nemalo ťažiť viac ako 60% CBP.

Slovenskej republike kvôli zvyšovaniu podielu ťažby z prírastku, a to predovšetkým od roku 2004 patrí neslávne prvenstvo v porovnaní so susednými krajinami.

Tab. L.1: Intenzita ťažby dreva vo vybraných štátoch v roku 2010 (tis.m³)

	ťažba	prírastok	ťažba/prírastok
Slovensko	9 860	11 953	0,82
Česká republika	16 740	21 200	0,79
Rakúsko	23 511	30 622	0,77
Maďarsko	6 899	13 128	0,53
Poľsko	37 386	82 544	0,45

Zdroj: SAŽP (enviroportal.sk)

Z uvedených údajov prezentovaných v niekoľkých grafoch a tabuľke je zrejmé, že ťažbu na Slovensku realizovanú v poslednej dekáde nemožno považovať za udržateľnú. Leví podiel na tom má náhodná ťažba. Výrazný podiel náhodnej ťažby ide na vrub gradácii lykožrúta smrekového. Jeho gradácia je do značnej miery spôsobená neudržateľným lesným hospodárením na Slovensku minimálne od vzniku prvej Československej republiky. V poslednom desaťročí sa začala situácia pomerne dramaticky „kryštalizovať“. Na jednej strane sa zdá, že si príroda dokáže poradiť vďaka svojim zákonitým regulačným mechanizmom (spätná väzba) s každým nerovnovážnym stavom, ktorý človek svojim nerozumným konaním spôsobil, avšak dôsledky pre ľudskú spoločnosť môžu byť fatálne – po prvé, že spätné väzby môžu pôsobiť aj značne turbulentne a po druhé, že mnohí predstavitelia našej spoločnosti v riadiacich štruktúrach štátu sú aj naďalej presvedčení o tom, že sa v podstate nič nedeje (a ťažbu možno stále zvyšovať), čo však môže viesť k pomerne krutému vytriezveniu, za čo nám budúce generácie zrejme nepoďakujú.

Situácia ohľadne ťažby dreva na Slovensku je alarmujúca.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 4

Bod č. 37 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 23 ods. 7 sa slová „úmyselnej ťažby vykonanej v dieľci“ nahrádzajú slovami „ťažby v poraste“.

Odôvodnenie:

V súvislosti s ustanovením zákona o lesoch, že objem dreva z úmyselnej ťažby v poraste s vekom nad 50 rokov sa môže oproti objemu ťažby odporúčenému v programe starostlivosti o lesy prekročiť najviac o 15 %, nie je potrebné uvádzať, že „to neplatí, ak ide o prekročenie náhodnou ťažbou alebo mimoriadnou ťažbou“, pretože zo súčasne platného znenia je zrejmé, že to neplatí, ak ide o prekročenie náhodnou alebo mimoriadnou ťažbou.

Ťažba sa v zmysle § 22 ods. 2 zákona o lesoch delí na:

- a) úmyselnú; podľa programu starostlivosti o lesy, a to pri výchove lesa ako výchovná ťažba a pri obnove lesa ako obnovná ťažba,
- b) mimoriadnu; pri vyňatí alebo obmedzení využívania na základe rozhodnutia orgánu štátnej správy lesného hospodárstva podľa § 7 ods. 1 alebo pri uplatňovaní výnimiek podľa § 31 ods. 3 a 6,
- c) náhodnú; ako súčasť opatrení na ochranu lesa podľa § 28 ods. 1 písm. a) až c) a i) alebo opatrení spojených s odstraňovaním následkov pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch.

Z uvedeného vyplýva, že náhodná ani mimoriadna ťažba nie je úmyselná.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 5

Bod č. 39 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 23 odsek 9 znie:

„Objem dreva z náhodnej ťažby sa započítava do celkového objemu podľa odseku 8. Ak by bol vykonaním náhodnej ťažby celkový objem prekročený, môže obhospodarovateľ lesa na základe písomného súhlasu orgánu štátnej správy lesného hospodárstva následne vykonať len naliehavú ťažbu [§ 22 ods. 3 písm. a)] a na základe písomného súhlasu vydaného odborným lesným hospodárom [§ 48 ods. 2 písm. k)] len ďalšiu náhodnú ťažbu. Ďalšou náhodnou ťažbou je taká náhodná ťažba, ktorá je vyvolaná novým pôsobením škodlivých činiteľov v lesoch.“

Odôvodnenie:

Snaha predkladateľa vypustiť zo zákona princíp, že náhodná ťažba sa nebude započítavať do celkového objemu ťažby je neprípustná. Práve naopak vykonávanie náhodnej ťažby a najmä jej kontrolu je potrebné sprísniť (viď odôvodnenie k pripomienke č. 3), preto je v prípade, že náhodnou ťažbou môže dôjsť k stanovenému celkovému objemu ťažby (v rámci lesného celku), potrebné stanoviť prísnejší režim povoľovania náhodnej ťažby, pretože takáto ťažby už „ide do podstaty lesa“. Písomný súhlas odborného lesného hospodára je potrebný na vykonanie akejkoľvek ťažby, preto uvádzanie, že ďalšiu náhodnú ťažbu je možné vykonať len na základe písomného súhlasu odborného lesného hospodára je len jednou z ďalších nadbytočností, pretože aj keby to v predmetnom ustanovení (§ 23 ods. 9) nebolo výslovne uvedené, bol by tento súhlas aj tak potrebný (pretože to stanovuje iný paragraf zákona o lesoch). Je potrebné tento písomný súhlas OLH nahradiť prísnejším posúdením práve vtedy, keď sa prekročí hranica udržiateľnej ťažby, čím sa výraznejšie eliminuje riziko zneužitia náhodnej ťažby na ťažbu nad rámec stanoveného maximálneho objemu ťažby.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 6

Bod č. 23 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 18 ods. 3 sa v prvej a druhej vete slovo „rubu“ nahrádza slovom „prvku“, v tretej vete sa slovo „rubov“ nahrádza slovom „prvkov“.

Odôvodnenie:

V súčasnosti platnom znení § 18 ods. 3 je ustanovené, že najmenšia prípustná vzdialenosť susedných obnovných rubov, ako aj ich vzdialenosť od plochy s lesným porastom nezabezpečeným podľa § 20 ods. 6 a 7, nesmie byť menšia ako ich šírka, bez ohľadu na vlastnícku hranicu; pri podrastovom hospodárskom spôsobe táto podmienka neplatí, ak obnovným rubom nedôjde k poklesu zakmenenia obnovovaného lesného porastu pod polovicu plného zakmenenia.

Snaha o vypustenie odkazu na § 20 ods. 7 zákona o lesoch v súvislosti s priradzovaním obnovných rubov je snahou o vytvorenie nejasných kritérií pre priradzovanie obnovných rubov. Takáto snaha je neprípustná. Preto je potrebné v 18 ods. 3 zákona o lesoch ponechať odkaz na definíciu zabezpečeného lesného porastu.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 7

Bod č. 30 žiadame vypustiť.

Odôvodnenie:

§ 20 ods. 7 zákona o lesoch má súvislosť s priradzovaním obnovných rubov. Snaha o jeho vypustenie je snahou o vytvorenie nejasných kritérií pre priradzovanie obnovných rubov. Takáto snaha je neprípustná. Preto je potrebné § 20 ods. 7 zákona o lesoch ponechať v pôvodnom znení.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 8

Za bod č. 28 žiadame doplniť bod v znení:

V § 20 ods. 6 sa slová „až desiatich rokov“ nahrádzajú slovami „až piatich rokov“.

Odôvodnenie:

Navrhujeme sprísniť povinnosť obhospodarovateľa lesa zabezpečiť lesný porast po obnove lesa do dvoch až piatich rokov (pričom túto je možné predĺžiť ešte o dva roky). Aj v súvislosti s pojmom obnova lesa a so záväzkom obhospodarovateľa trvaloudržateľne hospodáriť v lesoch považujeme (základnú) lehotu až desať rokov na zabezpečenie lesného porastu po obnove lesa za príliš dlhú, čo je v rozpore aj ekonomickými princípmi (čím neskôr zabezpečený porast, tým vyššie prevádzkové náklady na obnovu lesa). Päťročná lehota na zabezpečenie lesného porastu bola desaťročia štandardnou, legislatívne stanovenou maximálnou (základnou) lehotou v lesnom hospodárstve. Predkladateľ nemôže ustupovať tlaku niektorých obhospodarovateľov lesov, pre ktorých je zrejme obnova lesa po ťažbe menej naplňujúcou činnosťou, ako speňažovanie vytŕažených lesných porastov. Hospodárenie v lesoch nie je len o ťažbe dreva, ale aj čo najrýchlejšej a najprirodzenejšej obnove stabilných lesných porastov. V opačnom prípade konkuruje lesu rúbanisková flóra, ktorá môže byť z prírodovedného alebo ekologického hľadiska tiež zaujímavá, avšak z hľadiska ekonomiky lesného hospodárstva je pripustenie rúbaniskovej flóry vo väčšom rozsahu zlyhaním odborného a trvalo udržateľného lesného hospodárenia.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 9

Bod č. 29 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 20 ods. 6 sa slová „túto lehotu predĺžiť o ďalšie dva roky“ nahrádzajú slovami „v náležite odôvodnených prípadoch predĺžiť najviac o dva roky; túto lehotu nemožno predĺžiť“.

Odôvodnenie:

Žiadame do predmetného ustanovenia doplniť, aby predlžovanie lehoty na zabezpečovanie lesných porastov po obnove lesa bolo možné len v náležite odôvodnených prípadoch, inak ide iba o formálno-byrokratické predlžovanie lehoty na základe nejasných, resp. žiadnych princípov. Ak je základná lehota stanovená napr. na 5 rokov a možno ju predĺžiť o 2 roky, je opodstatnené požadovať od obhospodarovateľa lesov, aby náležite zdôvodnil, prečo nebol schopný dodržať základnú zákonnú lehotu.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 10

Bod č. 27 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 20 odsek 4 znie:

„Obhospodarovateľ lesa je povinný vykonať obnovu lesa na holine najneskôr do dvoch rokov od skončenia kalendárneho roka, v ktorom holina vznikla, okrem chránených území s piatym stupňom ochrany. Orgán štátnej správy lesného hospodárstva môže túto lehotu jedenkrát, na základe žiadosti obhospodarovateľa lesa, predĺžiť najviac o dva roky. Pri vzniku holín v rozsahu, ktorý neumožňuje splnenie lehoty podľa prvej vety, ak je to potrebné z dôvodu vytvorenia vekovo a priestorovo diferencovanej štruktúry porastov alebo pri vzniku holín podľa § 37 ods. 3, môže orgán štátnej správy lesného hospodárstva na žiadosť obhospodarovateľa lesa určiť osobitný harmonogram obnovy lesa na holine. **Lehota na obnovu lesa na holine nesmie v súčine presiahnuť 0,001 roka na každý hektár jej súvislej výmery; najmenej však 2 roky a najviac 10 rokov. Lehotu je možné predĺžiť najviac raz a najviac o takú istú dobu, aká bola pôvodná lehota, pričom jej predĺženie musí byť náležite odôvodnené.**“

Odôvodnenie:

Stanoviť maximálnu lehotu na obnovu lesa (zalesnenie) bez ohľadu na výmeru holiny považujeme za nelogické a zneužiteľné. Orgán štátnej správy lesného hospodárstva by schválení takéhoto ustanovenia návrhu novely zákona o lesoch mohol (buď účelovo alebo mechanicky) schvaľovať max. lehotu na zalesnenie, t.j. 20 rokov, aj na relatívne menších holinách, pri ktorých by z biologického alebo ekonomického hľadiska takáto lehota nebola primeraná. Považujeme za vhodné zaviesť do zákona **princíp proporcionality**, t.j. že základná lehota, ale i jej predĺženie sa bude odvíjať od veľkosti súvislej plochy holiny, pretože práve rozsah holiny je určujúcim faktorom ovplyvňujúcim časový rozsah jej obnovy.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 11

Bod č. 54 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 30 odsek 3 znie:

„Organizovať telovýchovné, športové alebo turistické podujatia na lesných pozemkoch možno len v súlade s osobitnými predpismi^{XY}“

Poznámka pod čiarou k odkazu XY znie:

„^{XY}) Zákon č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých predpisov“.

Odôvodnenie:

Takto formulované ustanovenie by de facto zlikvidovalo organizované turistické akcie, školské výlety v prírode, voľnočasové aktivity pre deti, mládež a dospelých v prírode a pod., čo nemôže byť zámerom predkladateľa. Nie je nijako možné odôvodniť povinnosť získavania súhlasu obhospodarovateľa na aktivity v prírode, ktoré preňho nepredstavujú žiadnu ujmu.

Je tiež nereálne, aby organizátori takýchto akcií, a to aj s malým počtom účastníkov (napríklad organizované sobotňajšie výlety miestnych turistických klubov a pod.), vždy pred akciou zisťovali, kto je obhospodarovateľom lesa, písomne ho žiadali o povolenie a čakali, ako sa obhospodarovateľ lesa vyjadrí a či sa vôbec vyjadrí (mnohé akcie sa navyše konajú na území viacerých obhospodarovateľov). Takáto byrokracia by v podstate znemožnila legálne organizované akcie v lese. Navyše je sporné, čo vôbec možno vkladať do zákona takýto „inštitút dohody“, ktorý však žiadnou dohodou nie je, ale je iba prejavom súhlasu alebo nesúhlasu obhospodarovateľa lesa s plánovaným podujatím. Postup navrhovaný predkladateľom predstavuje neprimeranú a neodôvodnenú byrokraciu a obmedzovanie slobodného pohybu občanov Slovenskej republiky, ktorí s potrebujú vo svojom voľnom čase zrekreovať a zregenerovať svoje telesné a duševné sily (odpočinok po práci, zotavovacia dovolenka).

Okrem Ústavou SR garantovanej **slobody pohybu** (čl. 22) zasahuje takto navrhované ustanovenia aj do ústavného **práva na priaznivé životné prostredie** (čl. 44) a **práva na ochranu zdravia** (čl. 40).

Taktiež vidíme rozpor s čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, v zmysle ktorého môže **každý konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá**. Navrhované ustanovenie umožňuje obhospodarovateľom lesov de facto zakázať vstup napr. organizovanej turistickej skupine na turisticky značený chodník prechádzajúci lesmi, čo je neprípustné nielen z hľadiska sociálneho, historického, kultúrneho a morálneho, ale i ústavoprávneho, pretože „nedohodnutie sa“ obhospodarovateľa lesov s organizovanou skupinou turistov nemôže nahradiť zákaz, preto takýmto inštitútom „dohody“ nemožno nikomu zakazovať nič.

Podľa čl.20 ods. 3 Ústavy SR vlastníctvo nemožno zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie. Navyše v prípade navrhovaných „dohôd“ sa ani nejedná o vlastníkov lesných pozemkov, ale o ich obhospodarovateľov.

Preto žiadame doplniť predmetný návrh ustanovenia o odkaz na jestvujúcu právnu normu, konkrétne zákon č. 479/2008 Z.z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých predpisov, ktorý danú problematiku rieši komplexne a ktorý, okrem iného, bez problémov umožňuje usporiadať aj malé organizované výlety turistických klubov, školské výlety v prírode a podobne. Zároveň však toto riešenie zachováva možnosť, aby sa vlastníkom pozemku (nie však obhospodarovateľ) mohol vyjadriť k veľkým podujatiam.

Návrh novely zákona o lesoch okrem toho neumožňuje, aby obhospodarovateľ lesa nemusel riešiť túto agendu v prípade, že ho nezaujímá, resp. ak s podujatiami súhlasí. Keď napríklad obhospodarovateľ lesov nemá námietky voči podujatiam, dokonca ich považuje za užitočné a podporuje ich (napríklad rekreačné lesy a pod.), tak nie je predsa primerané, aby poskytoval písomný súhlas všetkým organizátorom a ani to nie je v jeho silách. Veď najmä v turisticky populárnych oblastiach môže ísť o stovky „turistických podujatí“ ročne. Takéto generálne obmedzovanie aktivít vo verejných lesoch je už úplne neprimerané. Rozvoj voľnočasových aktivít je v záujem našej spoločnosti, tak prečo ich chce navrhovateľ takto obmedzovať, či až zakazovať?

Je tiež otázne, či je vôbec potrebné v zákone o lesoch ukladať povinnosť preukázania súhlasu s organizovaním podujatia, keď táto povinnosť je už uložená v inom zákone, t.j. v zákone 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle Legislatívnych pravidiel vlády SR (čl. 7 a príloha 5) sa do zákona nesmie preberať (recipovať) ustanovenie iného zákona, ale sa má používať odkaz na iný zákon. Ak je preberanie (receptia) iného právneho predpisu nevyhnutné, treba okruh recipovaného ustanovenia vyjadriť všeobecne a v poznámke pod čiarou citovať príslušné právne predpisy, napríklad „Na konanie o ukladaní pokút podľa tohto zákona sa vzťahujú všeobecný predpis o správnom konaní.¹⁾“.

V návrhu novely zákona o lesoch tiež nie je nijako vysvetlené, čo sú to „komerčné aktivity“, takže z už vyššie uvedených dôvodov by boli reálne znemožnené aktivity ako napríklad sprevádzanie v lese, fotografovanie v lese pre komerčné účely a pod. Návrh ustanovenie by preto umožnil príliš voľný výklad, čomu pri tvorbe právnych noriem treba vyhýbať (viď LPV). Takéto voľné ustanovenie je navyše zneužívateľné, môže byť selektívne uplatňované a jeho aplikácia môže výrazne zasahovať do základných práv a slobôd občanov Slovenskej republiky, preto ho nie je možné akceptovať.

Niet dôvodu, aby bol súhlas obhospodarovateľa lesa požadovaný na všetky komerčné aktivity bez rozdielu a teda aj na také, ktoré preňho nepredstavujú žiadnu, ani potenciálnu ujmu. Napríklad sprievodcovská činnosť malých skupín na lesných územiach, kde je prístup verejnosti možný podľa iných predpisov a nepredstavuje pre obhospodarovateľa v porovnaní s „nekomerčnou“ turistikou žiadnu ujmu. Samozrejme, akceptujeme oprávnené vlastnícke nároky vlastníkov pozemkov, ak by, najmä masové podujatia mohli, zasiahnuť do ich práv a právom chránených záujmov, avšak nie každá „komerčná aktivita“ (ako to teraz navrhuje návrh novely zákona o lesoch) predstavuje pre vlastníka pozemku ujmu. Navyše vlastníctvo lesných pozemkov je viazané na pozemky (parcely) a nie na les, resp. lesné prostredia ako také. Vlastníci lesných pozemkov nevlastnia les, ale lesné pozemky a majú právo s ním nakladať (ale sa oň i starať a chrániť ho) v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky.

Generálne obmedzovanie aktivít vo verejných lesoch je už úplne neprimerané. Rozvoj udržateľného malého podnikania je v záujme našej spoločnosti, tak prečo je potrebné ho takto obmedzovať? Navyše, navrhované znenie je nelogické – veď aj komerčná aktivita je „podujatie“, tak prečo ho špeciálne zdôrazňovať? Veď aký rozdiel pre obhospodarovateľa lesa predstavuje organizovaný prechod lesom desiatich turistov, členov a priaznivcov turistického klubu (t.j. turistické podujatie) oproti prechodu lesom deviatich klientov s jedným sprievodcom (t.j. komerčná aktivita)?

Právo slobodného pohybu po lesoch je na území Slovenska dlhodobo rešpektované, a to za rôznych spoločensko-politických systémov alebo režimov. Je neprípustné, aby predkladateľ do tohto odvekého práva obyvateľov územia Slovenska akokoľvek vstupoval, a už vôbec nie takto rázne, navyše umožňujúce veľmi voľný, kontroverzný, zneužívateľný a selektívny výklad obmedzenia, resp. „zákazu“.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 12

Bod č. 16 žiadame vypustiť.

Odôvodnenie:

Obdobný návrh zo strany predkladateľa tu už bol pri jednom z predchádzajúcich návrhov novely zákona o lesoch, keď sa pokúšal o oslobodenie od odvodu za vyňatie lesného pozemku na účely výstavby lyžiarskych zjazdoviek (našťastie neprešiel). Obdobne ako predtým, nevidíme z hľadiska občanov Slovenskej republiky, prečo by mala byť práve vyňatie pre uvedené účely dôvodom na úplné oslobodenie od poplatkov za vyňatie lesných pozemkov. Takto formulovaná široká výnimka nie je primeraná a môže odčerpať zo štátneho rozpočtu nemalé finančné zdroje, ktoré by sa mali v prípade uskutočnenia vyňatia lesných pozemkov z dôvodu napr. výstavby ciest použiť pre zveľadenie lesa.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 13

Bod č. 21 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 16 ods. 4 písm. e) sa bodka na konci nahrádza bodkočiarkou a pripájajú sa tieto slová: „ak ide o lesy osobitného určenia podľa § 14 ods. 2 písm. e) rámcový návrh osobitného režimu hospodárenia a návrh plánu hospodárskych opatrení môže vypracovať aj odborne spôsobilá osoba^{XY}) (§ 42 ods. 3 a 4),“.

Poznámka pod čiarou k odkazu XY znie:

^{XY}) § 55 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Odôvodnenie:

Podľa § 55 zákona o ochrane prírody a krajiny dokumentáciu ochrany prírody a krajiny podľa § 54 vyhotovuje organizácia ochrany prírody alebo fyzická osoba alebo právnická osoba zapísaná ministerstvom v osobitnom zozname (ďalej len "odborne spôsobilá osoba"), ktorý každoročne uverejňuje vo svojom vestníku. Okrem organizácie ochrany prírody (Štátna ochrana prírody SR) môžu teda dokumentáciu ochrany prírody vyhotovovať aj fyzická osoba alebo právnická osoba zapísaná ministerstvom v osobitnom zozname. Nevidíme dôvod, prečo by tomu nemalo byť tak aj pri vyhotovovaní rámcových návrhov osobitného režimu hospodárenia a návrhu plánu hospodárskych opatrení v prípade lesov osobitného určenia podľa § 14 ods. 2 písm. e). Prípadné schválenie takéhoto návrhu ustanovenia, by mohlo byť považované za porušenie princípu rovnosti (rovnosti šancí).

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 14

Body č. 7, 96 a 109 žiadame vypustiť.

Odôvodnenie:

Podľa nášho názoru nie je opodstatnené, aby predkladateľ rozširoval výnimky na konanie orgánov štátnej správy lesného hospodárstva, t.j. aby tieto orgány nekonali podľa Správneho poriadku, ale podľa zákona o lesoch. Správny poriadok je všeobecný predpis, ktorý ustanovuje – ľudovo povedané – ako majú úrady úradovať. Je v záujme občana, i v záujme (právneho) štátu, aby boli úradne konania čo najjednoduchšie a najzrozumiteľnejšie, čo zabezpečuje práve to, keď prebiehajú podľa jednej „šablóny“ a nie keď každé x-té konanie prebieha podľa osobitného predpisu. Takáto prax neprispieva k právnej stabilite, právo a jeho vymožitelnosť zneprehľadňuje, často práve na úkor účastníkov týchto konaní.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 15

Body č. 57 a 111 žiadame vypustiť.

Odôvodnenie:

Návrh takéhoto ustanovenia je prehnane represívny – v podstate neumožňuje z lesa vziať ani malé drevko (napr. deťmi), čo považujeme za neprípustnú snahu o obmedzovanie až kriminalizáciu občanov SR navštevujúcich lesy, napr. za účelom rekreácie.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 16

V bode č. 65 žiadame zmeniť nasledovne:

V § 39 ods. 6 prvá veta znie:

„Porast je na účely zabezpečenia odborného hospodárenia v lesoch (§ 36) základnou jednotkou na zisťovanie stavu lesa, plánovanie, evidenciu a kontrolu hospodárenia vytvorenou najmä na základe vlastníctva k lesnému pozemku; vytvára sa pri vyhotovovaní programu starostlivosti o lesy, alebo pri jeho zmene.“

Odôvodnenie:

Minimálna výmera porastu nemôže byť pevne stanovená na 0,5 ha. V dôsledku takéhoto pevného stanovenia minimálnej výmery porastu by bola stanovená aj minimálna výmera obnovného prvku, resp. obnovného rubu, ktorá s výmerou následného porastu (ako jednotky priestorového rozdelenia lesa) priamo súvisí.

Táto pripomienka je zásadná.

Pripomienka č. 17

Body č. 101 žiadame vypustiť.

Odôvodnenie:

Prijatie takéhoto návrhu ustanovenia novely zákona o lesoch by malo priamy negatívny dopad na štátny rozpočet, čo považujeme v dobe nedostatku verejných zdrojov a zadĺženia štátu za neprimerané nároky na čerpanie zdrojov zo štátneho rozpočtu.

Táto pripomienka je zásadná.

V zmysle Legislatívnych pravidiel vlády SR (LPV SR) je cieľom legislatívnych prác pripraviť a schváliť taký zákon, ktorý sa stane funkčnou súčasťou vyváženého, prehľadného a stabilného právneho poriadku zlučiteľného s právom Európskej únie. Vyváženosť právneho poriadku je v súladnom pôsobení všetkých jeho súčastí. Toto pôsobenie predpokladá

- a) taký súlad zákona s právnym poriadkom, že dosahovanie cieľov sledovaných jedným zákonom nebráni alebo nesťažuje dosahovanie cieľov sledovaných iným zákonom,
- b) súlad zákona s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Máme za to, že v predkladaný návrh novely zákona o lesoch, minimálne vo vyššie uvedených (pripomienkovaných) bodoch, nespĺňa ciele legislatívnych prác podľa LPV SR.

Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR).

Štátna moc pochádza od občanov, ktorí ju vykonávajú prostredníctvom svojich volených zástupcov alebo priamo (čl. 2 ods. 1 Ústavy SR).

Za priame uplatňovanie moci občanov je možné považovať aj túto hromadnú pripomienku.

Splnomocneným zástupcom verejnosti vo veci vyššie uvedených pripomienok k návrhu novely zákona o lesoch je lesník a ekolog Ing. Róbert Oružinský, bytom Krajné 268, 916 16.

S úctou

občania Slovenskej republiky
(príloha)